

**МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ
ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
(Мінекономіки)**

Н А К А З

17.08.2020

№ 1572

Київ

**Про затвердження Методичних
рекомендацій щодо методології
особливостей здійснення закупівель
у сфері дорожнього господарства**

Відповідно до пункту 18 частини першої статті 9 Закону України “Про публічні закупівлі” (у редакції Закону України від 19.09.2019 № 114-IX “Про внесення змін до Закону України “Про публічні закупівлі” та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель”)

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Методичні рекомендації щодо методології особливостей здійснення закупівель у сфері дорожнього господарства, що додаються.

2. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Панаіотіди С. М.

Міністр

Ігор ПЕТРАШКО

3302

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000007CF72E0074EE8200

Підписувач Петрашко Ігор Ростиславович

Дійсний з 30.03.2020 0:00 по 30.03.2022 0:00

Мінекономіки

1572-20 від 17.08.2020 20:19:51

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства розвитку
економіки, торгівлі та сільського
господарства України

17.08.2020 № 1572

Методичні рекомендації щодо методології особливостей здійснення закупівель у сфері дорожнього господарства

I. Загальні положення

1. Ці Методичні рекомендації щодо методології особливостей здійснення закупівель у сфері дорожнього господарства (далі – Рекомендаційна методологія) розроблено відповідно до Закону України “Про публічні закупівлі” (далі – Закон) з метою підвищення ефективності закупівель робіт із будівництва (нове будівництво, капітальний ремонт та реконструкція) автомобільних доріг (далі – роботи з будівництва автомобільних доріг) загального користування Державним агентством автомобільних доріг та державними організаціями, що належать до сфери його управління, (далі – замовники) та дотримання принципів здійснення публічних закупівель, та містить рекомендації щодо основних вимог під час розроблення тендерної документації при проведенні процедур закупівель, які доцільно використовувати замовникам.

2. Ця Рекомендаційна методологія базується на комплексному аналізі проблематики під час здійснення закупівель робіт із будівництва (нове будівництво, капітальний ремонт та реконструкція) автомобільних доріг загального користування та направлена на уникнення потенційних ризиків, пов’язаних з недобросовісною конкуренцією, дискримінаційними кваліфікаційними критеріями, недотриманням зобов’язань потенційними

виконавцями, ознаками змови, зловживанням оскарженням, що виявлені при закупівлях у сфері дорожнього господарства та опрацьована Уповноваженим органом спільно із заінтересованими органами влади, представниками бізнес-асоціацій та експертами.

3. Ціль цієї Рекомендаційної методології полягає у підготовці рекомендацій для суб'єктів сфери публічних закупівель, направлених на зменшення ризиків шляхом розробки єдиного підходу до організації закупівель, підготовки тендерної документації та проекту договору, стимулюючи добросовісну конкуренцію та розширення кола потенційних учасників.

4. Ця Рекомендаційна методологія розроблена, щоб допомогти замовникам під час здійснення закупівель робіт із будівництва (нове будівництво, капітальний ремонт та реконструкція) автомобільних доріг загального користування організувати та проводити процедури закупівлі із дотриманням принципів максимальної економії, ефективності та пропорційності, добросовісної конкуренції, відкритості та прозорості на всіх стадіях закупівель, недискримінації учасників та рівного ставлення до них, об'єктивного та неупередженого визначення переможця процедури закупівлі та запобігання корупційним діям і зловживанням.

5. Ця Рекомендаційна методологія складається із розділів, які містять конкретизовані рекомендації щодо встановлення вимог до учасників та предмета закупівлі, що можуть використовуватись замовниками для підготовки тендерної документації, ураховуючи очікувану вартість закупівлі, обсяги закупівлі та специфіку предмета закупівлі у конкретних випадках.

6. Ця Методологія може використовуватись під час закупівлі поточного ремонту доріг.

7. У цій Рекомендаційній методології терміни вживаються у значеннях, наведених в Законі, інших нормативно-правових актах.

II. Рекомендації щодо організації робіт із будівництва (нове будівництво, капітальний ремонт та реконструкція) автомобільних доріг загального користування

1. Перед початком проведення процедури закупівлі замовник, керуючись принципами здійснення публічних закупівель, визначених статтею 5 Закону, планує закупівлю, правильно визначає предмет закупівлі та його очікувану вартість.

Відповідно до статті 5 Закону учасники (резиденти та нерезиденти) всіх форм власності та організаційно-правових форм беруть участь у процедурах закупівель на рівних умовах.

Замовники забезпечують вільний доступ усіх учасників до інформації про закупівлю, передбаченої Законом та не встановлюють жодних дискримінаційних вимог до учасників.

2. Замовник керується вартісними межами, встановленими частиною першою статті 3 Закону.

3. Закупівля здійснюється відповідно до річного плану закупівель.

Планування та інші передумови здійснення закупівель передбачені статтею 4 Закону.

Оприлюднення річного плану закупівель замовниками заздалегідь, наприклад на початку року, може сприяти підвищенню рівня конкуренції серед учасників та результативності тендеру.

4. Для забезпечення ефективного планування, успішного проведення процедур закупівель та досягнення максимальної економії рекомендується проводити попередні ринкові консультації з метою аналізу ринку, у тому числі запитувати й отримувати рекомендації та інформацію від суб'єктів господарювання, а під час визначення очікуваної вартості предмета закупівлі використовувати примірну методикау визначення очікуваної вартості предмета закупівлі, яка затверджена наказом Мінекономіки від 18.02.2020 № 275 (зі змінами) (далі – Примірна методика).

5. Варто відмітити, що для планування закупівель та підготовки до проведення процедур закупівель для замовників Законом передбачена можливість проведення попередніх ринкових консультації з метою аналізу ринку, у тому числі запитування й одержання рекомендацій та інформації від суб'єктів господарювання.

Такі рекомендації та інформація можуть використовуватися замовником під час підготовки до проведення закупівлі, якщо вони не призводять до порушення статті 5 Закону.

Консультації з ринком можуть проводитися через електронну систему закупівель шляхом надсилання запитань замовником та отримання відповідей від суб'єктів господарювання або шляхом організації відкритих зустрічей з потенційними учасниками.

Проведення попередніх ринкових консультацій замовником не вважається участю суб'єктів господарювання у підготовці вимог до тендерної документації.

6. Відповідно до пункту 4 Розділу III Примірної методики очікувана вартість закупівлі робіт з будівництва, капітального ремонту та реконструкції визначається з урахуванням Правил визначення вартості будівництва ДСТУ Б Д.1.1-1:2013, затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 05.07.2013 № 293, а також галузевих будівельних норм ГБН Г.1-218-182:2011 "Ремонт автомобільних доріг загального користування. Види ремонтів та перелік робіт", затверджених наказом Державної служби автомобільних доріг України від 23.08.2011 № 301, відповідно до розробленої та затвердженої проектно-кошторисної документації.

7. Визначення предмета закупівлі робіт здійснюється замовником згідно з пунктом 27 частини першої статті 1 Закону та відповідно до порядку, встановленого Уповноваженим органом за об'єктами будівництва та з урахуванням ДСТУ Б.Д.1.1-1:2013 "Правила визначення вартості будівництва",

прийнятий наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 05.07.2013 № 293, а також галузевих будівельних норм ГБН Г.1-218-182:2011 “Ремонт автомобільних доріг загального користування. Види ремонтів та перелік робіт”, затверджених наказом Державної служби автомобільних доріг України від 23.08.2011 № 301.

8. Розроблення проектної документації на об’єкти будівництва, роботи з будівництва автомобільних доріг відносяться до робіт, предмет закупівлі яких визначається за об’єктом будівництва.

9. Під час розміщення в електронній системі закупівель інформації про предмет закупівлі для робіт замовник має зазначати код національного класифікатора України ДК 021:2015 “Єдиний закупівельний словник”, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 23.12.2015 № 1749 за показником другої-п’ятої цифри.

10. Замовник відповідно до статті 10 Закону самостійно та безоплатно через авторизований електронний майданчик оприлюднює в електронній системі закупівель інформацію про закупівлю.

III. Рекомендації щодо підготовки тендерної документації

1. Детальний перелік інформації, яку повинна містити тендерна документація, наведений в статті 22 Закону.

2. Замовником у тендерній документації зазначаються умови щодо надання інформації та способів підтвердження відповідності учасників, встановленим кваліфікаційним критеріям, та підставам, встановленим статтею 17 Закону.

3. З метою створення умов для добросовісної конкуренції серед потенційних учасників закупівель замовнику під час формування тендерної документації рекомендовано варіювати кількість затребуваних документів в

залежності від складності об'єкта, розміру очікуваної вартості предмета закупівлі з дотриманням принципу пропорційності.

4. В тендерній документації рекомендуємо формувати вимоги до предмета закупівлі та кваліфікації учасників на підставі проектно-кошторисної документації та діючих будівельних норм зокрема, відомостей обсягів робіт та відомостей ресурсів.

5. Рекомендуємо у тендерній документації конкретизувати вимоги щодо подання документів у складі тендерних пропозицій іноземними учасниками або надання відповідної інформації, у разі якщо такі документи не передбачені законодавством країни, де зареєстровані такі учасники, з метою забезпечення застосування принципів здійснення публічних закупівель, таких як добросовісна конкуренція серед учасників і недискримінація учасників та рівне ставлення до них.

6. У разі, якщо учасниками процедури закупівлі є нерезиденти, такі учасники можуть надавати замовнику документи та інформацію на підтвердження відповідності встановленим у тендерній документації вимогам з урахуванням законодавства країни реєстрації такого учасника.

7. У разі участі об'єднання учасників підтвердження відповідності кваліфікаційним критеріям здійснюється з урахуванням узагальнених об'єднаних показників кожного учасника такого об'єднання на підставі наданої об'єднаннями інформації.

IV. Рекомендації щодо кваліфікаційних критеріїв

1. Під час встановлення кваліфікаційних критеріїв замовник може застосовувати такі критерії:

наявність в учасника процедури закупівлі обладнання, матеріально-технічної бази та технологій;

наявність в учасника процедури закупівлі працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід;

наявність документально підтвердженого досвіду виконання аналогічного (аналогічних) за предметом закупівлі договору (договорів);

наявність фінансової спроможності, яка підтверджується фінансовою звітністю.

2. Замовники не мають права встановлювати жодних дискримінаційних вимог до учасників.

3. Учасниками процедури закупівлі можуть бути, зокрема, резиденти або нерезиденти, у тому числі об'єднання учасників.

4. Замовник може передбачити у тендерній документації можливість для учасників підтверджувати такі кваліфікаційні критерії як наявність обладнання, матеріально-технічної бази та технологій та наявність працівників, які мають необхідні знання та досвід, шляхом залучення потужностей інших суб'єктів господарювання як субпідрядників/співвиконавців.

Наявність в учасника процедури закупівлі обладнання, матеріально-технічної бази та технологій

5. У разі якщо замовником встановлюється такий кваліфікаційний критерій як наявність в учасника процедури закупівлі обладнання, матеріально-технічної бази та технологій, замовником для підтвердження цього кваліфікаційного критерію в тендерній документації може зазначатися наступна інформація для її документального підтвердження учасником:

1) перелік техніки (транспортних засобів, основних будівельних (дорожніх) машин, механізмів, обладнання та устаткування тощо) (далі – техніка), яка необхідна та достатня для виконання робіт із будівництва автомобільних доріг із зазначенням її кількості та найменування, що визначаються відповідно до відомостей потреби в основних будівельних машинах і транспортних засобах на

будівництво, яка є складовою проекту організації будівництва (Додаток Е ДБН А.3.1-5:2016 “Організація будівельного виробництва”, затверджений наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 05.05.2016 № 115).

Замовнику рекомендується дотримуватись принципів недискримінації учасників та рівного ставлення до них та передбачати в тендерній документації можливість для учасника використовувати багатофункціональне обладнання у разі, якщо зменшення кількості техніки, що застосовується, не призведе до погіршення якості виконання робіт.

Рекомендується в тендерній документації встановлювати функціональний опис техніки без посилання на конкретну торговельну марку чи фірму, патент, конструкцію або тип техніки, джерело її походження або виробника. У разі якщо таке посилання є необхідним, воно повинно бути обґрунтованим, а специфікація повинна містити вираз “або еквівалент”.

Під час закупівлі відповідних робіт при влаштуванні дорожнього покриття із асфальтобетонних сумішей на автомобільних дорогах загального користування замовник може зазначати положення щодо наявності перевантажувача відповідно до ДБН В.2.3-4-2015 “Автомобільні дороги. Частина І. Проектування. Частина ІІ. Будівництво”, затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 21.09.2015 № 234 (зі змінами), та з урахуванням проектної документації.

Для підтвердження наявності в учасника процедури закупівлі техніки в тендерній документації рекомендується передбачати подання учасником інформації про наявність техніки та копій документів, які підтверджують її наявність та правовий статус її набуття (володіння, користування).

До документів, копії яких надаються учасником, що підтверджують правовий статус набуття (володіння, користування) техніки, можуть відноситися:

свідоцтво про реєстрацію техніки або інший документ, який відповідно до чинного законодавства України посвідчує право власності (обліку) на таку техніку у разі, якщо вона не підлягає державній реєстрації, завірені належним чином власником;

договори оренди/суборенди, лізингу/сублізингу техніки та інші правочини, передбачені чинним законодавством України (у разі, якщо техніка належить учаснику не на праві власності), завірені належним чином учасником;

акт приймання-передачі техніки або інші документи, передбачені умовами договорів, зазначених у цьому пункті, або чинним законодавством України, що підтверджують передачу учаснику техніки, у тому числі передбачені умовами договорів суборенди, сублізингу та інших правочинів, стороною якого є третя особа, яка не є власником техніки, завірені належним чином учасником;

документ, копія якого належним чином завірена власником техніки, що підтверджує його право власності на техніку, у разі якщо учасником отримано зазначену техніку за договором суборенди, сублізингу або іншим правочином, стороною якого є третя особа, яка не є власником техніки;

договори суборенди, сублізингу техніки або інші правочини, укладені власником з третьою особою, яка не є власником техніки, та які підтверджують право орендодавця, лізингодавця та цієї третьої особи надавати її у користування для виконання відповідних робіт, завірені належним чином.

Договори та інші правочини, передбачені чинним законодавством України, зазначені у цьому пункті, мають бути чинні на день подання тендерної пропозиції та містити умови про можливість пролонгації строку їх дії на строк виконання робіт з будівництва автомобільних доріг, у разі якщо їх строк менше строку договору про закупівлю, або протягом всього строку виконання договору про закупівлю, а саме укладені на строк, що дорівнює або перевищує строк виконання договору про закупівлю;

2) для підтвердження наявності в учасника матеріально-технічної бази (виробничих баз, офісних приміщень, у тому числі асфальтобетонного заводу

(далі – АБЗ), тощо), в тендерній документації рекомендується передбачати подання учасником інформації про наявність матеріально – технічної бази та копій документів, які підтверджують її наявність та правовий статус її набуття (володіння, користування).

До документів, копії яких надаються учасником, що підтверджують правовий статус набуття (володіння, користування) об'єктів матеріально – технічної бази, можуть відноситись:

договори про право власності або інші правочини, що підтверджують право власності учасника на об'єкти матеріально-технічної бази, завірені належним чином учасником;

договори оренди/суборенди, лізингу/сублізингу об'єктів матеріально – технічної бази та інші правочини, передбачені чинним законодавством України (у разі, якщо об'єкти матеріально-технічної бази належать учаснику не на праві власності), завірені належним чином учасником;

акт приймання-передачі об'єктів матеріально-технічної бази або інші документи, передбачені умовами договорів, зазначених у цьому підпункті, або чинним законодавством України, що підтверджують передачу учаснику об'єктів матеріально – технічної бази, у тому числі передбачені умовами договорів суборенди, сублізингу та інших правочинів, стороною якого є третя особа, яка не є власником техніки, завірені належним чином учасником;

документи, що підтверджують право власності учасника на АБЗ, та бухгалтерську довідку про знаходження АБЗ на балансі учасника, підписану керівником та/або головним бухгалтером (бухгалтером), завірені належним чином учасником;

договори оренди/суборенди, лізингу/сублізингу АБЗ та інші правочини, передбачені чинним законодавством України (у разі, якщо АБЗ належить учаснику не на праві власності), завірені належним чином учасником;

акт приймання-передачі АБЗ або інші документи, передбачені умовами договорів, зазначених у цьому підпункті, або чинним законодавством України,

що підтверджують передачу учаснику АБЗ, у тому числі передбачені умовами договорів суборенди, сублізингу та інших правочинів, стороною якого є третя особа, яка не є власником АБЗ, завірені належним чином учасником;

договір поставки асфальтобетону та/або щебенево-мастикових асфальтобетонних сумішей (далі – ЩМАС) та/або договір надання послуг з виготовлення асфальтобетону та/або ЩМАС або інші правочини, у яких зазначені марка, тип, кількість та обсяги поставки/відвантаження асфальтобетону та/або ЩМАС.

Договори та інші правочини, передбачені чинним законодавством України, зазначені у цьому пункті, мають бути чинні на день подання тендерної пропозиції та містити умови про можливість пролонгації строку їх дії на строк виконання відповідних робіт, у разі якщо їх строк менше строку договору про закупівлю.

В тендерній документації замовник може зазначати про можливість використання/залучення як стаціонарних так і мобільних АБЗ.

Замовник може передбачати положення щодо атестації АБЗ на виготовлення асфальтобетонних сумішей та/або щебенево-мастикових асфальтобетонних сумішей відповідно ДСТУ Б В.2.7-119:2011, затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.12.2011 № 416, та ДСТУ Б В.2.7-127:2015, затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 10.08.2015 № 191, що може бути підтверджено відповідними документами, зокрема атестатом виробництва.

Рекомендуємо замовнику в тендерній документації зазначати вимоги до асфальтобетонних сумішей та/або ЩМАС та часу їх доставки відповідно до ДБН В.2.3-4-2015 “Автомобільні дороги. Частина І. Проектування. Частина ІІ. Будівництво”, затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 21.09.2015

№ 234 (зі змінами), та ДСТУ-Н Б Д.1.1-9:2013, затверджений наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 27.08.2013 № 405. Разом з тим замовником може бути передбачено подання інформації щодо маршруту транспортування асфальтобетонної суміші та/або ЦМАС.

6. Замовник може передбачити положення щодо здійснення учасником контролю якості будівельних матеріалів, виробів і конструкцій, що може бути підтверджена:

довідкою в довільній формі щодо наявності власної або залученої випробувальної/вимірювальної дорожньої лабораторії для проведення вхідного та операційного контролю (далі – вимірювальна лабораторія) із переліком видів робіт з контролю якості будівельних матеріалів, виробів і конструкцій;

копіями документів щодо відповідності вимірювальної лабораторії вимогам чинного законодавства України (свідоцтва або рішення про атестацію (сертифікацію), або копію свідоцтва про відповідність системи керування вимірюваннями вимогам ДСТУ ISO 10012:2005, затвердженим наказом Держспоживстандарту України від 25.07.2005 № 187) з додатком, де вказано галузь атестації (сертифікації) тощо, що видане компетентним органом;

договором про залучення сторонньої вимірювальної лабораторії з усіма додатками та невід'ємними частинами до договору.

**Рекомендації щодо наявності в учасника процедури закупівлі
працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та
досвід**

7. У разі якщо замовником встановлюється такий кваліфікаційний критерій як наявність в учасника процедури закупівлі працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід, замовником для підтвердження цього кваліфікаційного критерію може зазначатися наступна інформація.

Розрахункова кількість інженерно-технічних працівників ключових посад, дорожніх робітників та машиністів, які є необхідними для виконання робіт із будівництва автомобільних доріг.

8. Як приклад до переліку обов'язкових ключових посад інженерно-технічних працівників можна віднести такі посади:

головний інженер або інша особа, яка здійснює технічне керівництво діяльністю будівельної організації;

начальник ділянки або інша особа, яка виконує його функції;

виконавець робіт або інша особа, яка виконує його функції;

інженер з якості або інша особа, яка контролює якість ремонтно-будівельних робіт;

геодезист або інша особа, яка виконує комплекс геодезичних робіт;

майстер;

інші особи (обов'язкова наявність яких передбачена проектною документацією).

9. Для розрахунку мінімально необхідної кількості інженерно-технічних працівників та дорожніх робітників, необхідних для виконання робіт на об'єкті, замовник може керуватися рекомендаціями ДСТУ Б.Д.1.1-1:2013 "Правила визначення вартості будівництва", прийнятих наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 05.07.2013 № 293.

10. Рекомендуємо замовнику в тендерній документації передбачати надання інформації учасником щодо переліку функцій, у разі якщо на одного працівника покладається декілька функцій та розраховувати за критерієм виконуваних робіт та інженерно-технічної функції.

11. Для розрахунку кількості машиністів/водіїв/операторів дорожньо-транспортних машин і механізмів рекомендується керуватися наступними рекомендаціями:

кількість машиністів/водіїв/операторів повинна бути достатньою для керування машинами і механізмами зазначеними в довідці щодо наявності обладнання та матеріально-технічної бази (транспортних засобів, основних будівельних (дорожніх) машин, механізмів, обладнання та устаткування тощо);

достатньою може вважатися та кількість машиністів/водіїв/операторів для кожної машини, механізму, обладнання чи устаткування, яка зазначена в чинних нормативно-правових актах щодо ресурсних кошторисних норм експлуатації машин та механізмів, які використовувалися для складання проектної документації (для поточного ремонту – кошторисної документації).

12. Інформація про наявність в учасника працівників відповідної кваліфікації, які мають знання та досвід, необхідні для виконання робіт, може подаватися учасником у вигляді довідки.

Інформація, зазначена у довідці, може бути підтверджена копіями документів, завіреними учасником:

копія трудової книжки; або

копія наказу про призначення на посаду, наказу про сумісництво (за наявності); або

цивільно-правова угода з особами, що будуть задіяні учасником під час виконання договору про закупівлю; або

інші документи, передбачені чинним законодавством України, та які підтверджують наявність правовідносин учасника з відповідними працівниками.

13. В тендерній документації замовник може визначити мінімальні вимоги щодо стажу роботи працівників з урахуванням складності та об'єму робіт, які виконуватиме працівник.

Рекомендації щодо наявності документально підтвердженого досвіду виконання аналогічного (аналогічних) за предметом закупівлі договору (договорів)

14. У разі якщо замовником встановлюється такий кваліфікаційний критерій як наявність документально підтвердженого досвіду виконання аналогічного (аналогічних) за предметом закупівлі договору (договорів) для підтвердження цього кваліфікаційного критерію замовник може передбачити перелік інформації, що зазначається в довідці.

До документів, копії яких надаються учасником, що підтверджують інформацію, зазначену у довідці, можуть відноситися:

аналогічний договір з усіма додатками та невід'ємними частинами договору;

акт приймання виконаних будівельних робіт (форми КБ-2в, затвердженої наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 04.12.2009 № 554) разом з довідкою про вартість виконаних будівельних робіт та витрат (форми КБ-3, затвердженої наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 04.12.2009 № 554) або інший документ, що підтверджує приймання виконаних робіт, передбачений аналогічним договором.

Замовник може не передбачити положень щодо надання креслення, специфікації, заповнених відомостей обсягів робіт для підтвердження досвіду виконання аналогічного договору.

15. При закупівлі робіт із будівництва автомобільних доріг аналогічним за предметом закупівлі договором, крім договору на нове будівництво, капітальний ремонт, реконструкцію, може вважатися також договір на поточний середній ремонт, який містить виконання видів робіт, що подібні основним (ключовим) видам робіт, передбаченим предметом закупівлі.

16. Рекомендується щоб замовник в тендерній документації зазначав перелік основних (ключових) видів робіт.

17. При закупівлі робіт із будівництва автомобільних доріг загального користування державного значення (міжнародних чи національних) I, II чи III категорії аналогічним може вважатись договір на виконання робіт із будівництва автомобільних доріг загального користування державного значення

(міжнародних, національних, регіональних чи територіальних) I, II чи III категорії або магістральних доріг (в населених пунктах), укладений протягом останніх 5-ти років від дати, що передує даті оголошення закупівлі, або поточного середнього ремонту автомобільних доріг загального користування державного значення (міжнародних, національних, регіональних чи територіальних) I, II чи III категорії або магістральних доріг (в населених пунктах), укладений протягом останніх 3-ох років від дати, що передує даті оголошення закупівлі. Такий договір має бути виконаний не менш ніж на 50 % від загальної ціни договору. Учасник може надати документальне підтвердження досвіду виконання робіт одним договором або сумарно в обсязі 100 % від об'ємів основних видів робіт, визначених замовником в тендерній документації в натуральних величинах.

18. При закупівлі робіт із будівництва автомобільних доріг регіональних чи територіальних автомобільних доріг I, II чи III категорії аналогічним може вважатись договір на виконання робіт із будівництва автомобільних доріг загального користування державного значення будь-якої категорії, або місцевого значення I, II чи III категорії, або магістральних доріг і вулиць (в населених пунктах), укладений протягом останніх 5-ти років від дати, що передує даті оголошення закупівлі, або поточного середнього ремонту автомобільних доріг загального користування державного значення будь-якої категорії, або місцевого значення I, II чи III категорії, або магістральних доріг і вулиць (в населених пунктах), укладений протягом останніх 3-ох років від дати, що передує даті оголошення закупівлі. Такий договір має бути виконаний не менш ніж на 50 % від загальної ціни договору. Учасник може надати документальне підтвердження досвіду виконання робіт одним договором або сумарно в обсязі 100 % від об'ємів основних видів робіт, визначених замовником в тендерній документації в натуральних величинах.

19. При закупівлі робіт із будівництва автомобільних доріг загального користування державного значення IV чи V категорії аналогічним може

вважатись договір на виконання робіт із будівництва автомобільних доріг загального користування державного або місцевого значення будь-якої категорії, або вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, укладений протягом останніх 5-ти років від дати, що передує даті оголошення закупівлі, або поточного середнього ремонту автомобільних доріг загального користування державного або місцевого значення будь-якої категорії, або вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, укладений протягом останніх 3-ох років від дати, що передує даті оголошення закупівлі. Такий договір має бути виконаний не менш ніж на 50 % від загальної ціни договору. Учасник може надати документальне підтвердження досвіду виконання робіт одним договором або сумарно в обсязі 100 % від об'ємів основних видів робіт, визначених замовником в тендерній документації в натуральних величинах.

Рекомендації щодо наявності фінансової спроможності, яка підтверджується фінансовою звітністю

20. У разі якщо замовником встановлюється такий кваліфікаційний критерій як наявність фінансової спроможності, слід звертати увагу, що згідно з статтею 16 Закону фінансова спроможність підтверджується фінансовою звітністю.

21. У разі встановлення кваліфікаційного критерію фінансової спроможності замовник не має права вимагати надання підтвердження обсягу річного доходу (виручки) у розмірі більшому, ніж очікувана вартість предмета закупівлі (пропорційно очікуваній вартості частини предмета закупівлі (лота) в разі поділу предмета закупівель на частини).

22. Подання фінансової звітності юридичними особами та іноземними суб'єктами господарської діяльності передбачено Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" та Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до

фінансової звітності”, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28.02.2013 за № 336/22868 (зі змінами).

23. Рекомендуємо замовнику в тендерній документації передбачати період, за який буде підтверджено фінансову спроможність учасником шляхом подання фінансової звітності за відповідний період з урахуванням періоду проведення процедури закупівлі. Замовник може в тендерній документації передбачати конкретний обсяг доходу (виручки), що підтверджується звітом про фінансові результати (звітом про сукупний дохід).

24. У разі участі у процедурі закупівлі об'єднання учасників підтвердження відповідності кваліфікаційним критеріям здійснюється з урахуванням узагальнених об'єднаних показників кожного учасника такого об'єднання на підставі наданої об'єднанням інформації шляхом подання інформації про узагальнення об'єднаних показників кожного учасника такого об'єднання (у разі наявності) на підставі наданої об'єднанням інформації, зокрема, копій документів кожного учасника, що складають фінансову звітність, за звітний період.

V. Рекомендації щодо особливостей визначення технічних та якісних характеристик предмета закупівлі

1. Для можливості розрахунку ціни тендерної пропозиції замовник надає в складі тендерної документації відомість обсягів робіт та відомість ресурсів.

2. Замовнику при визначенні в тендерній документації технічних та якісних характеристик предмета закупівлі не рекомендується допускати посилання на конкретну торговельну марку чи фірму, патент, конструкцію або тип предмета закупівлі, джерело походження або виробника. У разі якщо таке посилання є необхідним, пропонується щоб воно було обґрунтованим та містило вираз “або еквівалент”.

3. Доцільно звернути увагу, що замовнику рекомендується отримувати від учасників підтвердження того, що пропоновані ними товари, послуги чи роботи за своїми екологічними чи іншими характеристиками відповідають вимогам, установленим у тендерній документації. У разі встановлення екологічних чи інших характеристик товару, послуги чи роботи замовником в тендерній документації зазначається, які маркування, протоколи випробувань або сертифікати можуть підтвердити відповідність предмета закупівлі таким характеристикам.

4. Маркування, протоколи випробувань та сертифікати повинні бути видані органами з оцінки відповідності, компетентність яких підтверджена шляхом акредитації або іншим способом, визначеним чинним законодавством України.

Пропонується, що якщо учасник не має відповідних маркувань, протоколів випробувань чи сертифікатів і не має можливості отримати їх до закінчення кінцевого строку подання тендерних пропозицій із причин, від нього не залежних, він може подати технічний паспорт на підтвердження відповідності тим же об'єктивним вимогам. Замовник розглядає технічний паспорт щодо того чи справді він підтверджує відповідність установленим вимогам, із обґрунтуванням свого рішення.

5. Замовнику рекомендується посилатися в тендерній документації на конкретні маркування, протокол випробувань чи сертифікат, але він також має прийняти маркування, протоколи випробувань чи сертифікати, що підтверджують відповідність еквівалентним вимогам та видані органами з оцінки відповідності, компетентність яких підтверджена шляхом акредитації або іншим способом, визначеним законодавством.

6. Замовник під час формування тендерної документації передбачає надання підтвердження учасником вимог щодо виконання всіх видів та обсягів робіт, передбачених технічним завданням (технічною специфікацією).

7. Замовнику рекомендується звернути увагу на доцільність надання учасником лише мінімального пакету необхідних підтверджуючих документів.

VI. Рекомендації щодо особливостей забезпечення тендерної пропозиції та забезпечення виконання договору

1. З метою недопущення зловживань з боку учасників під час процедури закупівлі, зниження ризику зриву тендеру, надання гарантій виконання взятих зобов'язань, що виникли в результаті подання тендерної пропозиції, замовником можуть передбачатись у тендерній документації положення щодо надання учасниками забезпечення тендерної пропозиції.

Згідно із законодавством забезпеченням тендерної пропозиції є надання забезпечення виконання зобов'язань учасником перед замовником, що виникли у зв'язку з поданням тендерної пропозиції у вигляді такого забезпечення як гарантія.

Гарантія може надаватися: банківськими установами, страховими компаніями, фінансовими компаніями.

2. Замовник не може зазначати у положеннях щодо гарантії, яка конкретно установа її має надати.

3. Розмір забезпечення тендерної пропозиції у грошовому виразі не може перевищувати 0,5 відсотка очікуваної вартості закупівлі робіт та 3 відсотків у разі закупівлі послуг.

4. Згідно із законодавством забезпечення тендерної пропозиції повертається учаснику в разі:

закінчення строку дії тендерної пропозиції та строку забезпечення тендерної пропозиції;

укладення договору про закупівлю з учасником, який став переможцем;

відкликання тендерної пропозиції до закінчення строку її подання;

закінчення тендеру закупівлі в разі неукладення договору про закупівлю з жодним з учасників.

5. Для забезпечення належного виконання договору про закупівлю учасником-переможцем процедури закупівлі та недопущення необґрунтованого невиконання зобов'язань за договором про закупівлю замовник може передбачити положення щодо внесення учасником-переможцем забезпечення виконання договору про закупівлю.

Згідно із законодавством забезпеченням виконання договору про закупівлю є надання забезпечення виконання зобов'язань учасником перед замовником за договором про закупівлю.

6. Згідно із законодавством розмір забезпечення виконання договору про закупівлю не може перевищувати 5 відсотків вартості договору про закупівлю.

7. Згідно із законодавством замовник повертає забезпечення виконання договору про закупівлю:

після виконання переможцем процедури закупівлі договору про закупівлю;
за рішенням суду щодо повернення забезпечення договору у випадку визнання результатів процедури закупівлі недійсними або договору про закупівлю нікчемним;

у випадках, передбачених статтею 43 Закону;

згідно з умовами, зазначеними в договорі про закупівлю, але не пізніше ніж протягом п'яти банківських днів з дня настання зазначених обставин.

8. Згідно із законодавством в забезпеченні тендерної пропозиції та забезпеченні виконання договору про закупівлю має бути зазначено, що установа, яка її видала, бере на себе обов'язок сплатити замовнику всю суму, вказану в гарантії, якщо настане гарантійний випадок з вини учасника, а також відсутні умови, що ускладнюють її стягнення.

VII. Рекомендації щодо критеріїв оцінки тендерних пропозицій

1. Оцінка тендерних пропозицій проводиться автоматично електронною системою закупівель на основі критеріїв і методики оцінки, зазначених

замовником у тендерній документації шляхом застосування електронного аукціону.

2. При формуванні тендерної документації замовнику рекомендовано застосовувати наступні критерії оцінки:

1) ціна; або

2) ціна разом з іншими критеріями оцінки, зокрема, такими як: умови оплати, строк виконання, гарантійне обслуговування, передача технології та підготовка управлінських, наукових і виробничих кадрів, застосування заходів охорони навколишнього середовища та/або соціального захисту, які пов'язані із предметом закупівлі.

3. Якщо для визначення найбільш економічно вигідної тендерної пропозиції, крім ціни, замовником застосовуються інші критерії оцінки, у тендерній документації визначається їх вартісний еквівалент або питома вага цих критеріїв у загальній оцінці тендерних пропозицій. Питома вага цінового критерію не може бути нижчою ніж 70 відсотків, крім випадків застосування процедури конкурентного діалогу.

4. Замовнику рекомендовано використовувати такі види нецінових критеріїв, як: критерій виконання заходів з захисту довкілля (або екологічності використовуваних ресурсів); критерій застосування місцевих людських та матеріальних ресурсів; критерій використання техніки, зареєстрованої в Україні (або рівень її локалізації); критерій окремих елементів вартості життєвого циклу (наприклад, вартість додаткового обслуговування, утримання або утилізації); критерій якості (якщо їх можна виміряти та оцінити); критерій умов гарантійного обслуговування; критерій економічної ефективності (наприклад, залежно від запропонованих постачальниками умов оплати та постачання або коефіцієнту чистої поточної вартості (NPV)).

Наприклад, замовник може встановити неціновий критерій використання техніки, зареєстрованої в Україні та критерій рівня використання українських працівників вагою в 10 % кожен, що надасть змогу усім потенційним учасникам

приймати участь в тендері, але з додатковою мотивацією використання локального ресурсу та офіційної реєстрації в країні виконання замовлення; або замовник може застосовувати також такий неціновий критерій як “Заходи із захисту довкілля” з питомою його вагою не менше 10 %, який характеризуватиметься показником “рівень використання відходів виробництва та дорожньо-будівельних матеріалів, отриманих з їх використанням як заповнювачів”.

5. Замовнику рекомендується обґрунтовано визначати питому вагу кожного окремого нецінового критерія. Рекомендується визначати один критерій вагою на рівні від 1 до 10 %, а вагою від 10 % до 30 % лише в економічно обґрунтованих випадках.

6. У разі застосування нецінових критеріїв оцінки, такі критерії не повинні містити вимог, що обмежують конкуренцію та призводять до дискримінації учасників.

VIII. Формальні (несуттєві) помилки

1. Тендерна пропозиція учасника має повністю відповідати вимогам тендерної документації замовника, та для уникнення відхилення учасника за допущення в тендерній пропозиції орфографічних помилок, опісок та інших помилок, які не впливають на її зміст, замовником в тендерній документації відповідно до статті 22 Закону зазначається опис та приклади формальних (несуттєвих) помилок.

2. Замовнику при визначенні переліку формальних (несуттєвих) помилок доцільно використовувати Перелік формальних помилок, встановлений Уповноваженим органом.

IX. Загальні рекомендації до проекту договору

1. Тендерна документація повинна містити проект договору про закупівлю з обов'язковим зазначенням порядку змін його умов.

2. Договір про закупівлю укладається відповідно до норм Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) та Господарського кодексу України (далі – ГК України) з урахуванням особливостей, визначених Законом.

3. В укладеному договорі про закупівлю умови договору про закупівлю не повинні відрізнятися від змісту тендерної пропозиції переможця процедури закупівлі, крім випадків визначення грошового еквівалента зобов'язання в іноземній валюті та/або випадків перерахунку ціни за результатами електронного аукціону в бік зменшення ціни тендерної пропозиції без зменшення обсягів закупівлі, тому замовнику необхідно розробити проект договору таким чином, щоб при укладенні договору не змінювати його умови.

Деякі рекомендації щодо істотних умов договору

4. Істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім випадків, визначених частиною п'ятою статті 41 Закону, зокрема:

зменшення обсягів закупівлі, зокрема з урахуванням фактичного обсягу витрат замовника;

продовження строку дії договору про закупівлю та строку виконання зобов'язань щодо виконання робіт у разі виникнення документально підтверджених об'єктивних обставин, що спричинили таке продовження, у тому числі обставин непереборної сили, затримки фінансування витрат замовника, за умови що такі зміни не призведуть до збільшення суми, визначеної в договорі про закупівлю;

погодження зміни ціни в договорі про закупівлю в бік зменшення (без зміни кількості (обсягу) та якості робіт), у тому числі у разі коливання ціни товару на ринку;

зміни ціни в договорі про закупівлю у зв'язку зі зміною ставок податків і зборів та/або зміною умов щодо надання пільг з оподаткування – пропорційно до зміни таких ставок та/або пільг з оподаткування;

зміни курсу іноземної валюти, регульованих цін (тарифів) і нормативів, що застосовуються в договорі про закупівлю, у разі встановлення в договорі про закупівлю порядку зміни ціни.

5. Замовнику рекомендується включити до проекту договору конкретний перелік випадків, коли можуть змінюватись істотні умови договору та безпосередньо сам порядок зміни умов договору. Звертаємо увагу, що випадки внесення змін до договору застосовують після його підписання та до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі.

6. Порядок зміни умов договору про закупівлю визначається замовником самостійно та з дотриманням чинного законодавства України.

7. Зміна істотних умов договору про закупівлю може здійснюватися виключно у випадках, визначених статтею 41 Закону, з урахуванням пункту 4 цього розділу.

8. Порядок зміни та розірвання договорів передбачений статтею 188 ГК України та статтею 652 ЦК України.

Внесення змін до договору про закупівлю повинно бути обґрунтованим та документально підтвердженим.

9. У разі внесення змін до договору замовник має пам'ятати про необхідність опублікування в електронній системі закупівель повідомлення про внесення змін до договору про закупівлю та зміни до договору у випадках, передбачених частиною п'ятою статті 41 Закону, з урахуванням пункту 4 цього розділу.

10. В електронній системі закупівель необхідно публікувати договори про закупівлю та всі додатки до нього.

Х. Рекомендації щодо застосування санкцій

1. Згідно Закону замовник може прийняти рішення про відмову учаснику в участі у процедурі закупівлі та може відхилити тендерну пропозицію учасника в разі, якщо учасник процедури закупівлі не виконав свої зобов'язання за раніше укладеним договором про закупівлю з цим самим замовником, що призвело до його дострокового розірвання, і було застосовано санкції у вигляді штрафів та/або відшкодування збитків – протягом трьох років з дати дострокового розірвання такого договору.

2. Відповідно до ЦК України зміна або розірвання договору допускається лише за згодою сторін, якщо інше не встановлено договором або законом. Договір може бути змінено або розірвано за рішенням суду на вимогу однієї із сторін у разі істотного порушення договору другою стороною та в інших випадках, встановлених договором або законом. У разі порушення зобов'язання настають правові наслідки, встановлені договором або законом: припинення зобов'язання внаслідок односторонньої відмови від зобов'язання, якщо це встановлено договором або законом, або розірвання договору; зміна умов зобов'язання; сплата неустойки; відшкодування збитків та моральної шкоди.

3. Згідно ГК України учасники господарських відносин несуть господарсько-правову відповідальність за правопорушення у сфері господарювання шляхом застосування до правопорушників господарських санкцій на підставах і в порядку, передбачених ГК України, іншими законами та договором.

4. Види господарських санкцій, зокрема відшкодування збитків, штрафні санкції, оперативно-господарські санкції, визначені ГК України.

5. Згідно ЦК України у разі порушення зобов'язання однією стороною друга сторона має право частково або в повному обсязі відмовитися від зобов'язання, якщо це встановлено договором або законом. Одностороння відмова від зобов'язання не звільняє винну сторону від відповідальності за порушення зобов'язання.

6. Досудовий порядок реалізації господарсько-правової відповідальності передбачений статтею 222 ГК України, згідно якої учасники господарських відносин, що порушили майнові права або законні інтереси інших суб'єктів, зобов'язані поновити їх, не чекаючи пред'явлення їм претензії чи звернення до суду. У разі необхідності відшкодування збитків або застосування інших санкцій суб'єкт господарювання чи інша юридична особа – учасник господарських відносин, чиї права або законні інтереси порушено, з метою безпосереднього врегулювання спору з порушником цих прав або інтересів має право звернутися до нього з письмовою претензією, якщо інше не встановлено законом.

7. Згідно із законодавством з метою реалізації права замовника відмовити учаснику в участі у процедурі закупівлі у майбутньому, замовникові слід передбачати відповідні умови у проекті договору та договорі про закупівлю щодо порядку розірвання договору, застосування санкцій у вигляді штрафів та/або відшкодування збитків.

XI. Рекомендації щодо особливостей застосування аномально низької ціни тендерної пропозиції

1.3 метою попередження виникнення проблем з демпінгом, недобросовісною, антиконкурентною поведінкою на ринку в електронній системі закупівель застосовується механізм аномально низької ціни тендерної пропозиції.

2. Аномально низька ціна визначається електронною системою закупівель автоматично за умови наявності не менше двох учасників, які подали свої тендерні пропозиції щодо предмета закупівлі.

3. У разі надання найбільш економічно вигідної тендерної пропозиції, що є аномально низькою, учасник повинен надати обґрунтування в довільній формі щодо цін або вартості відповідних робіт. Тому під час підготовки тендерної документації рекомендується замовнику визначати орієнтовний перелік обставин щодо належного обґрунтування учасником аномально низької ціни тендерної пропозиції, зокрема:

обґрунтування щодо витрат учасника на підготовку до виконання робіт/надання послуг, які можуть бути значно нижчими ніж зазвичай, якщо учасник вже виконує аналогічні роботи/надає аналогічні послуги на об'єкті (ділянці), який розташований неподалік місця виконання робіт/надання послуг, щодо яких проводиться процедура закупівлі;

обґрунтування щодо зменшення власних витрат за рахунок ефекту масштабу, наприклад, при закупівлі матеріалів;

обґрунтування щодо свідомого зменшення ціни, пов'язаного з виходом на новий ринок, наприклад, за рахунок зменшення норми прибутку;

обґрунтування щодо застосування інноваційних та ефективних методів робіт із будівництва автомобільних доріг, які забезпечують значну економію порівняно з конкурентами тощо;

обґрунтування щодо отримання учасником державної допомоги згідно із чинним законодавством України.

Обґрунтування надається учасником в довільній формі.

**Директор департаменту
сфери публічних закупівель**

 — **Лілія ЛАХТІОНОВА**